

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2024-2025

20 JUNI 2025

STUDIEBEZOEK

Algemeen welzijn, armoede en buurtwerk

SAMENVATTEND VERSLAG

**uitgebracht namens de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin
door de heer Gilles VERSTRAETEN**

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

VGC: mevrouw Martine Raets, voorzitter, de heer Jan Busselen, mevrouw Celia Groothedde, de heer Ilyas Mouani, de heer Gilles Verstraeten

Verontschuldigd VGC: de heer Benjamin Dalle, mevrouw Sonja Hoylaerts

Vlaams Parlement: de heer Michiel Awouters, de heer M'Hamed Kasmi, mevrouw Ine Tombeur, de heer Hans Vanhoof, de heer Karl Vanlouwe

Verontschuldigd Vlaams Parlement: mevrouw Mercina Claesen, mevrouw Eva De Bleeker, mevrouw Hannelore Goeman, de heer Bram Jaques, de heer Egbert Lachaert, de heer Dominiek Lootens-Stael, mevrouw Sofie Mertens, mevrouw Eva Ryde, mevrouw Katia Segers, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Lise Vandecasteele, mevrouw Freija Van den Driessche, mevrouw Loes Vandromme, mevrouw Suzy Wouters

Dames en heren,

Op vrijdag 20 juni 2025 organiseerden de leden van de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin, samen met de leden van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en Gelijke Kansen en de leden van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en Dierenwelzijn van het Vlaams Parlement, een studiebezoek in het kader van Algemeen welzijn, armoede en buurtwerk, op initiatief van het Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg.

De parlementsleden werden verwelkomd in het CAW Brussel door de heer Herwig Teugels, directeur, en mevrouw Els Nolf, medewerker “werken in welzijn”, van het Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg. Daarna volgden uiteenzettingen van mevrouw Annalisa Gadaleta, algemeen directeur van het CAW Brussel en van mevrouw Christa Matthys, stafmedewerker Armoede van het Brussels Platform Armoede.

Vervolgens verplaatste de delegatie zich naar De Buurtwinkel, waar ze werd ontvangen door de coördinator, de heer Bart Van De Ven.

Het studiebezoek werd afgerond met een bezoek aan het lokaal dienstencentrum Forum. Hier kregen de commissieleden een uiteenzetting van mevrouw Renée Dekker, centrumverantwoordelijke, en de heer Thibaud Dezyn, algemeen directeur van Poutrel. De commissieleden kregen ook de getuigenis te horen van een van de bewoners van Casa Viva.

De heer Gilles Verstraeten wordt aangeduid als verslaggever.

1. Verwelkoming en korte situering van Algemeen welzijn, armoede en buurtwerk in de Brusselse context

De heer Herwig Teugels, directeur van het Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg, verwelkomt de deelnemers aan dit tweede studiebezoek, dat zich zal richten op Armoedebestrijding, Algemeen welzijnswerk en Buurtwerk. In het volgende zittingsjaar volgt een derde themadag.

Dit initiatief komt er op vraag van de sector, ongeveer een jaar na de Staten-Generaal m.b.t. de Vlaamse welzijns- en zorgsector in Brussel. Daarbij werd gevraagd om de leden van het Vlaams Parlement en van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie uit te nodigen en te laten kennis nemen van het Brusselse zorglandschap.

België zit institutioneel niet eenvoudig in mekaar en in Brussel komen alle heikele punten samen. Dit is hier en daar ook zo in welzijn en in zorg.

Het Vlaamse welzijns- en zorgaanbod staat in Brussel niet op zich. Er is ook nog het aanbod van de Franse Gemeenschapscommissie (Cocof) en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). De Nederlandstalige organisaties bieden dagelijks hun kracht en meerwaarde en staan bekend voor hun betrokkenheid, visie, creatieve aanpak en kennis. Die kwaliteiten worden gedragen door honderden deskundigen en vrijwilligers, vaak in zeer uitdagende omstandigheden.

Tegelijkertijd moet erkend worden dat de Vlaams erkende sector geen zorggarantie en -continuïteit kan bieden voor alle Brusselse hulpvragen. In bepaalde situaties is het noodzakelijk

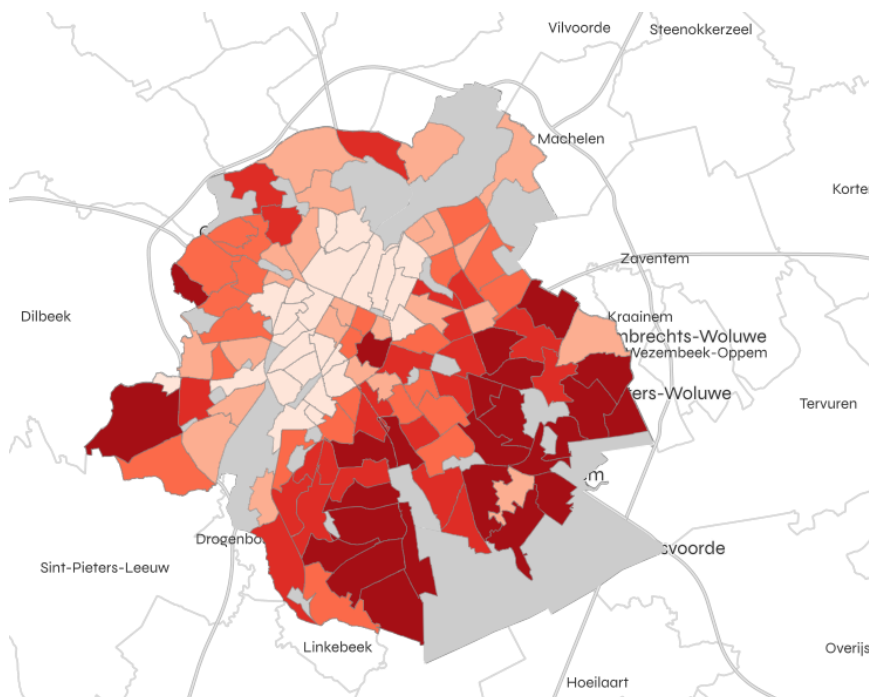
om te verwijzen naar Vivalis, Iriscare of het Franstalig aanbod. Het zorgaanbod in de Rand is ook een mogelijkheid, maar is tevens niet steeds wenselijk of haalbaar voor sommige mensen.

Als Nederlandstalig werkveld wordt gepleit voor een kwalitatief en toegankelijk zorg- en ondersteuningsaanbod in Brussel, met oog voor taal, nabijheid en de specificiteit van Brussel zelf. Met de huidige regelgeving en normering is dat niet vanzelfsprekend. De directeur is dan ook blij dat in het Vlaams Regeerakkoord staat ingeschreven dat er expliciet aandacht zal worden besteed aan de nood aan regelgeving die beter aansluit bij de Brusselse context.

De aanwezigheid van de parlementsleden bewijst dat Brussel niet aan hun aandacht ontsnapt, maar zij er ook sterk mee bezig zijn. Dat wordt ten volle door de sector geapprecieerd. De sessie vandaag kan het begin zijn van een samenwerking en betrokkenheid.

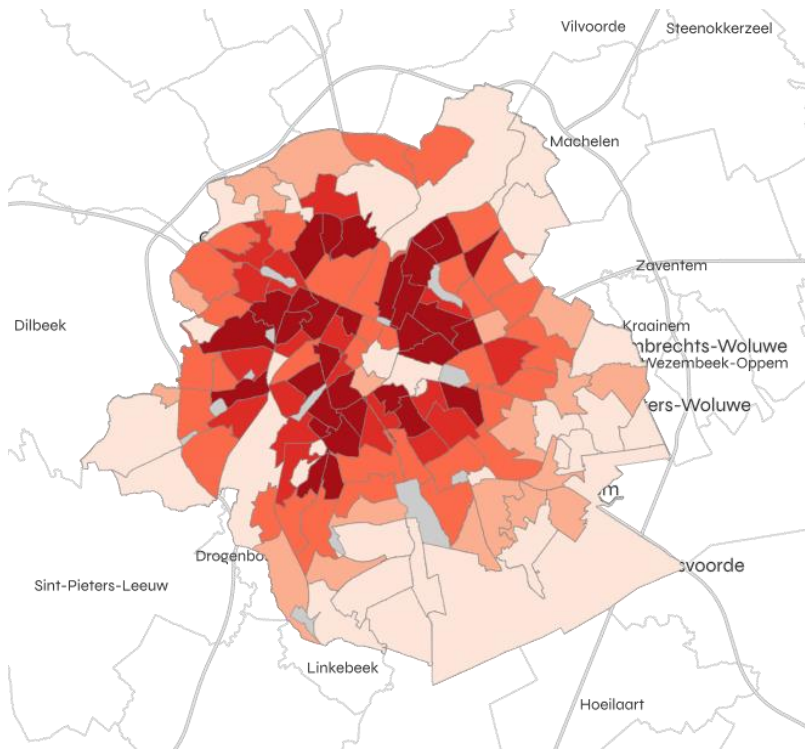
Mevrouw Els Nolf, medewerker “werken in welzijn” van het Kenniscentrum WWZ, stelt de organisatie voor en geeft een algemene schets van de Brusselse context ter inleiding. Hierbij verwijst de spreker naar het instrumentarium ‘de Wijkmonitoring’ van het BISA (Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse), waarin talloze cijfers en informatie zijn terug te vinden.

Aan de hand van de mediaan equivalent inkomen per inwoner illustreert de spreker dat Brussel een duale stad is. Dit uit zich tevens geografisch. De licht gekleurde wijken op de volgende kaart geven de lagere inkomens weer. De rijkere gemeenten bevinden zich vnl. in het zuidoosten van Brussel.

Bron: mediaan equivalent inkomen per inwoner - wijkmonitoring.brussels - BISA

Vanuit strategisch oogpunt om de welzijnssector in Brussel te organiseren, zijn de cijfers over de bevolkingsdichtheid ook een belangrijk gegeven. Brussel is de meest dichtbevolkte stad van België, met een gemiddelde van 7.693,51 inwoners per km². Op onderstaande kaart zijn de donker gekleurde wijken de dichtstbevolkte, met meer dan 18.000 inwoners per km². De buitenwijken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn minder dens.

Bron: bevolkingsdichtheid - wijkmonitoring.brussels - BISA

De spreker merkt op dat in de officiële bevolkingscijfers ook veel mensen (+/- 10 %) niet zijn opgenomen (mensen zonder verblijfsdocumenten, expats...).

Vlaanderen houdt ook cijfers bij, o.a. in de cijferbank Brussel (cijferbankbrussel.be). Het blijkt dat Brussel voor alle sociaaleconomische indicatoren meestal het hoogste uitkomt in vergelijking tot andere Belgische steden of gewesten.

Bron: *aandeel inwoners met betalingsachterstand en leefloon, per stad*
- <https://cijferbankbrussel.be/cijfers/armoede>

Vervolgens gaat mevrouw Els Nolf in op de Brusselnorm. Zij herhaalt dat de Vlaamse Gemeenschap 30 % van de Brusselse bevolking beschouwt als doelgroep voor haar beleid in Brussel en vooropstelt om 5 % van de totale Vlaamse Gemeenschapsuitgaven te besteden aan het Vlaamse Gemeenschapsbeleid in en voor Brussel. Die 5 % wordt voor Welzijn, Gezondheid en Gezin *as such* niet gehaald. In totaal wordt slechts 2,18 % behaald. Binnen de verschillende bevoegdheidsdomeinen zijn er wel verschillen. Het budget voor Algemeen welzijn, Samenlevingsopbouw en Lokaal sociaal beleid vanuit Vlaanderen voor Brussel bedraagt in totaal 9,4 mio euro.

Verder legt de spreker uit dat de Vlaamse welzijns- en zorgsector in Brussel opereert in een uitdagende institutionele context: twee bestuurstalen en nog meer gesproken talen, een stadsgewest waar verschillende overheden zeggenschap hebben, en waar het Welzijns- en Zorgbeleid geregeld wordt in parallelle systemen. Dat maakt het Brussels welzijnslandschap rijk en divers, maar ook complex. Er zijn verschillende institutionele barrières die kennismaking en samenwerking moeilijk maken. Zo is vaak het verschil in financieringsmechanisme of beleidsvisie een drempel die samenwerking of toenadering verhindert. Bovendien zijn er verschillende sectoren, elk met hun eigen accenten, doelpubliek en regels.

Algemeen welzijn is in Vlaanderen heel sterk uitgewerkt in een aantal grote beleidsconcepten. Daarbij gaat men vaak op zoek naar hoe men geïntegreerd en over sectoren heen kan werken. Diezelfde concepten zijn niet per se terug te vinden in het Franstalige en tweetalige beleid. Bij de Cocof bestaat de ambulante sector uit tien werkvormen (bv. schuldbemiddeling). Het Franstalige zorglandschap kent dus een andere structuur. In Vlaanderen heeft de sector een sterke band met het lokale beleid. In Brussel bestaan al negentien gemeenten en ocmw's, wat het geheel complexer maakt voor de sector en dienstverleners. Tevens past men in Vlaanderen een ketenaanpak toe. Als Nederlandstalig netwerk in Brussel is het moeilijk dat georganiseerd te krijgen.

Het CAW kent geen Franstalige tegenhanger. Wel bestaan er bij de GGC 'centra eerste sociale opvang', de zogenaamde *CAP's*; dit zijn zeer laagdrempelige sociale diensten. Daarnaast zijn er aparte diensten voor schuldbemiddeling, onthaalhuizen voor thuislozen en crisisopvang, centra voor gezinsplanning, diensten voor justitieel welzijnswerk... Dit is in het beleid van de Vlaamse Gemeenschap meer gegroepeerd.

Waarbij behoren de '*Centres d'aide aux personnes*', vraagt **de heer Jan Busselen (PVDA)**. Die vallen onder de centra eerste sociale opvang, antwoordt **mevrouw Els Nolf**. Deze centra worden vertaald als 'centra algemeen welzijn', terwijl dit niet correct is. Dit maakt het voor veel mensen zeer verwarrend. Het CAW Brussel is het enige CAW. Lijken de '*Centres d'action sociale globale*' (*CASG*), die erkend worden door de Cocof, dan op de *CAP's*, wil **de heer Gilles Verstraeten (N-VA)** weten. Deze verlenen algemene sociale laagdrempelige diensten, maar dan voornamelijk aan Franstaligen, antwoordt **de spreker**.

Vervolgens blijft mevrouw Els Nolf even stilstaan bij de 19 lokale dienstencentra in Brussel. Er werd voor gekozen om tijdens dit studiebezoek ook langs te gaan bij LDC Forum, dit omdat het hier voor hen ook een specifieke situatie is om in te functioneren in vergelijking met Vlaanderen. Waar in Vlaanderen een lokaal dienstcentrum heel erg gelieerd is met het ocmw, de gemeente, en vaak ook trouwens over andere budgetten beschikt, betreft het in Brussel kleinschalige werkingen. Historisch gezien zijn ze vaak gegroeid uit een soort lokale buurtwerking. Er zijn er die al heel lang meegaan, bv. LDC De Harmonie in de Noordwijk.

De lokale dienstencentra werken binnen het Vlaamse Woonzorgdecreet en hebben als doelgroep mensen met een beginnende zorgbehoefte. Maar vaak richt men zich tot ouderen in de wijk. In Brussel bestaat een wat eigen dynamiek. Doordat de LDC alleen staan, liëren ze zich meestal aan een of meerdere partners in de wijk. Er zijn soms verschillende vzw-werkingen rond gebouwd, mede om sociale tewerkstelling te creëren. Bij verschillende LDC kan er geluncht worden. De financiering van de LDC gebeurt door Vlaanderen en de VGC.

Om af te sluiten, verwijst mevrouw Els Nolf naar de verenigingen waar armen het woord nemen. Deze zijn aanwezig in de armere wijken. Er is een gelijkaardige historiek. Sommige

onder hen zijn erg lokaal verankerd en gaan al lang mee. Maken zij deel uit van SAAMO Brussel, vraagt **mevrouw Celia Groothedde (Groen)**. **De spreker** antwoordt dat dit in Brussel niet het geval is in tegenstelling tot in Vlaanderen. Er werd in het verleden wel projectmatig samengewerkt, bv. het huizenproject 'Voyaach' van vzw Pigment.

De vraag die de Vlaamse welzijns- en gezondheidssector in Brussel zich de laatste tijd stelt, is hoe zij hun stem kunnen laten horen en verbindingen kunnen blijven leggen. Mevrouw Els Nolf geeft het voorbeeld van de grote thuislozen- en daklozenproblematiek, waarbij enkel het CAW Brussel als Vlaamse kerndienst aanwezig is. Er is dus een organisatie in een veel groter landschap. Er is best wel wat te doen rond het Masterplan van Bruss'help, maar het is een opgave voor de organisatie om zijn stem daar goed te laten horen.

Hoe kan de Vlaamse sector in de toekomst, het zijn immers moeilijke tijden, zijn nabijheidsrol blijven vervullen? De organisaties zijn fan van het buurtgericht werken. Daarbij stelt het zich wel de vraag of de LDC bv. voldoende gefinancierd worden.

Verder is samenwerken met de andere Gemeenschappen voor bijna elke Vlaams erkende dienst noodzakelijk om te kunnen functioneren, ook in functie van de kwaliteit van de hulpverlening en om op een juiste manier te kunnen doorverwijzen.

Meertaligheid is een *issue* dat terug is van ooit weggeweest. Uit een bevraging van jonge hulpverleners blijkt meertaligheid een moeilijke drempel. Hoe ga je als dienst om met meertaligheid die een drempel vormt voor het tewerkstellen van personeel en de plaats van het Nederlands in de werking van de dienst?

Het Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg probeert ondersteuning te bieden en denkt na over hoe de sector zich in de toekomst sterker kan organiseren om de samenwerking nog te bevorderen (bv. ICT-diensten, onthaal...).

2. Uiteenzettingen over Algemeen welzijn, Armoedebestrijding en Buurtwerk

Mevrouw Annalisa Gadaleta, algemeen directeur van het CAW Brussel, verwelkomt op haar beurt de leden van het Vlaams Parlement en de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Het CAW is georganiseerd volgens haar decretale opdrachten en dat zijn er 25. Een eerste opdracht handelt rond wonen en thuisloosheid. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het CAW de enige Nederlandstalige dienst die ambulante en financiële woonbegeleiding aanbiedt. Het CAW helpt bemiddelen bij woonproblemen en ondersteunt mensen bij de stap naar zelfstandig wonen. Ze biedt ook verschillende vormen van tijdelijk verblijf aan. Er is bv. een samenwerking met HOB0, een dagcentrum voor dak- en thuisloze mensen in Brussel, dat gefinancierd wordt door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

De basisopdracht van het CAW is om laagdrempelige, psychosociale hulp en begeleiding te bieden aan mensen met welzijnsvragen of -problemen, ongeacht hun leeftijd, achtergrond of situatie. Het is haar brede maatschappelijke opdracht om zoveel mogelijk bereikbaar te zijn voor Brusselaars met welzijnsvragen. Wie zijn die 'Brusselaars' die een beroep kunnen doen op het CAW? De richtlijn die de organisatie hierover heeft gekregen, is dat het doelpubliek de Nederlandstaligen in Brussel betreft, alsook eenieder die een link met het Nederlands kan aantonen.

Bij het onthaal komen allerlei vragen terecht. Dat kan gaan over een situatie van interfamiliaal geweld, of over hulp bij het invullen van formulieren. Evengoed, kan er een vraag gesteld worden die niet voor het CAW bedoeld is, maar dan wordt er doorverwezen naar de juiste dienst of organisatie.

Verder heeft het CAW hetzelfde aanbod, maar dan gericht op jongeren, nl. het JAC (JongerenAdviesCentrum). Het is een keuze geweest om voor jongeren een specifieke toegangspoort te hebben. Het CAW is vaak aanwezig in scholen en daarnaast is er binnen het JAC ook een kleine residentiële opvang voorzien voor dakloze jongeren. Ook kan men 24u/24u terecht bij het Crisismeldpunt in geval van crisissituaties met jongeren. Een maand geleden had het CAW bv. te maken met een zeer dramatische situatie: een kind van 11 jaar dat al twee nachten in de cel had doorgebracht bij gebrek aan opvang. Of soms wordt er plaats gevonden voor twee van de drie kinderen binnen hetzelfde gezin. In dit concrete geval werd plaats gevonden voor twee kinderen in een ziekenhuis, maar er was geen plaats voor het derde kind. Wat aan Franstalige kant gebeurt (cf. schrijvend dossier van verkrachting 11-jarig meisje dat op eigen houtje het ziekenhuis had verlaten), gebeurt ook aan Nederlandstalige kant, legt de spreker uit. Het CAW heeft een samenwerkingsverband kunnen opstarten met Sonja Ertejee, dat zorgt voor een snel en flexibel aanbod dat binnen de maand kan worden ingezet wanneer modules uit de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp niet meteen beschikbaar zijn en de jongere of het gezin niet kunnen wachten op hulp. Het CAW kreeg de nodige middelen voor '1 gezin, 1 plan Brussel'.

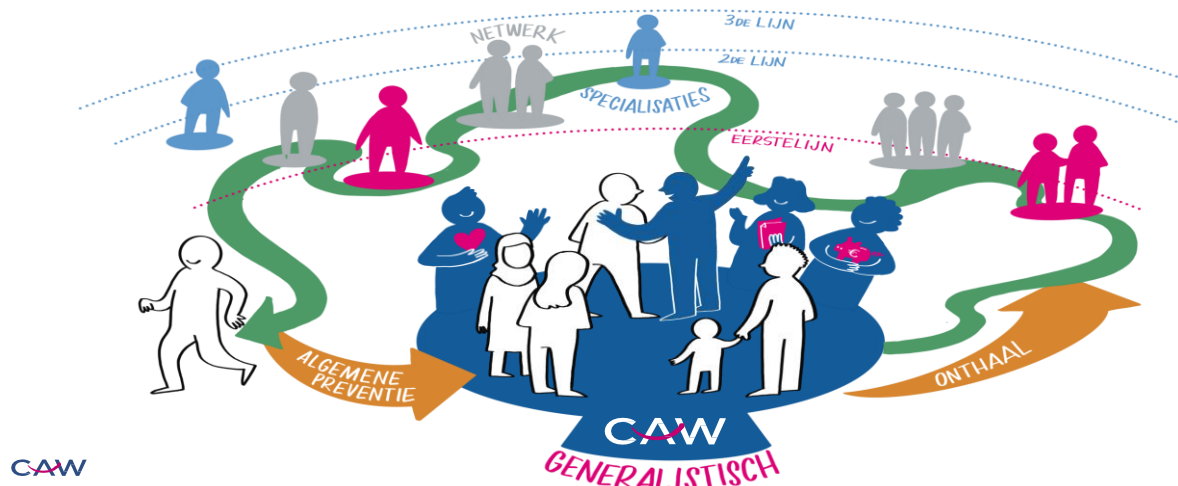
Tevens heeft het CAW een forensische opdracht. Justitieel welzijnswerk ondersteunt en begeleidt gedetineerden van de Brusselse gevangenissen, voornamelijk in Haren en Berkendael. In de gevangenis van Sint-Gillis is het CAW alsmaar minder aanwezig omdat de (werk)omstandigheden er zo erg zijn. Anderzijds, biedt het CAW ook Slachtofferhulp aan. Hier kunnen slachtoffers van opzettelijke misdrijven, verkeersslachtoffers en hun nabestaanden terecht. Er bestaat een slachtofferzorgakkoord tussen de politiediensten, het parket en de CAW's, waarbij slachtoffers door de politie worden doorverwezen naar de CAW's. Dit gebeurt overal in Vlaanderen, behalve in Brussel. Na de aanslagen in 2016 werd in de Kamercommissie geconcludeerd dat de coördinatie van de nazorg voor de slachtoffers niet naar behoren is verlopen. Er is besloten om deze per Gemeenschap te organiseren. Als er zich een terreurdaad of ramp voordoet in Brussel zal het CAW zorgen dat het slachtoffer wordt geholpen in het CAW waar het dient geholpen te worden, nl. het CAW dat verantwoordelijk is voor het werkingsgebied waar het slachtoffer gedomicilieerd is. Tegenwoordig ziet het CAW Brussel echter voornamelijk slachtoffers uit oorlogsgebieden (Syrië, Afghanistan, Palestina).

Ook is er een aanbod voor gescheiden ouders met kinderen. Het CAW Brussel biedt een bemiddelingsdienst aan en organiseert een neutrale bezoekerimte. Vaak wordt de organisatie aangeduid door de Familierechtbank. Daarnaast werkt het CAW samen met het centrum I.T.E.R., dat gespecialiseerd is in het aanbieden van hulp aan slachtoffers van seksueel geweld. Ook daders worden begeleid. De jongste dader die vorig jaar door het CAW werd begeleid, was 11 jaar oud. Volgens de algemeen directeur zien ze meer en meer jongere daders.

Het CAW biedt voorts specifieke ondersteuning voor migranten onder de vorm van informatie- en adviesverlening, hulp bij integratie of bij het regelen van verblijf/permissies enzovoorts. Ook behoort *outrreach* tot de opdrachten. Dit is bedoeld om een moeilijke doelgroep te bereiken, die veraf staat van de hulpverlening. Tevens is het CAW de enige Nederlandstalige schuldbemiddelingsdienst in Brussel.

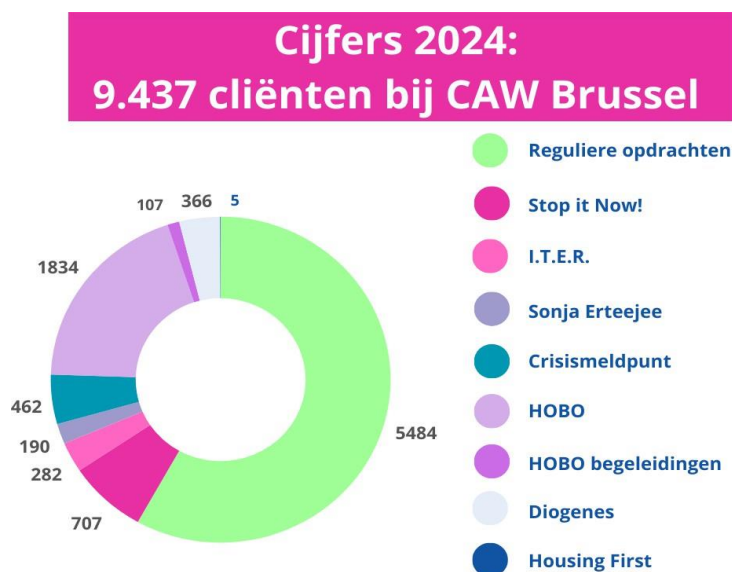
Daarenboven wordt het CAW in het kader van psychologische hulpverlening vaker dan voorheen geconfronteerd met mensen die een psychiatrische en/of verslavingsproblematiek vertonen. Hierop is de organisatie echter niet voorzien.

Het CAW Brussel werkt volgens een aantal leidende principes, zoals weergegeven in volgend beeld:

De verantwoordelijkheden binnen het CAW worden gedeeld door de verschillende teams. De meeste cliënten hebben meer dan een probleem. De hulpverlening start steeds met een onthaalfase, daarna volgt de begeleidingsfase (die soms lang kan duren), en een nazorgfase. De cliënten worden niet zo maar losgelaten, er is dus ook een heus luik van algemene preventie. Verder doet het CAW beroep op haar netwerk, dat instaat voor de tweedelijns en derdelijns.

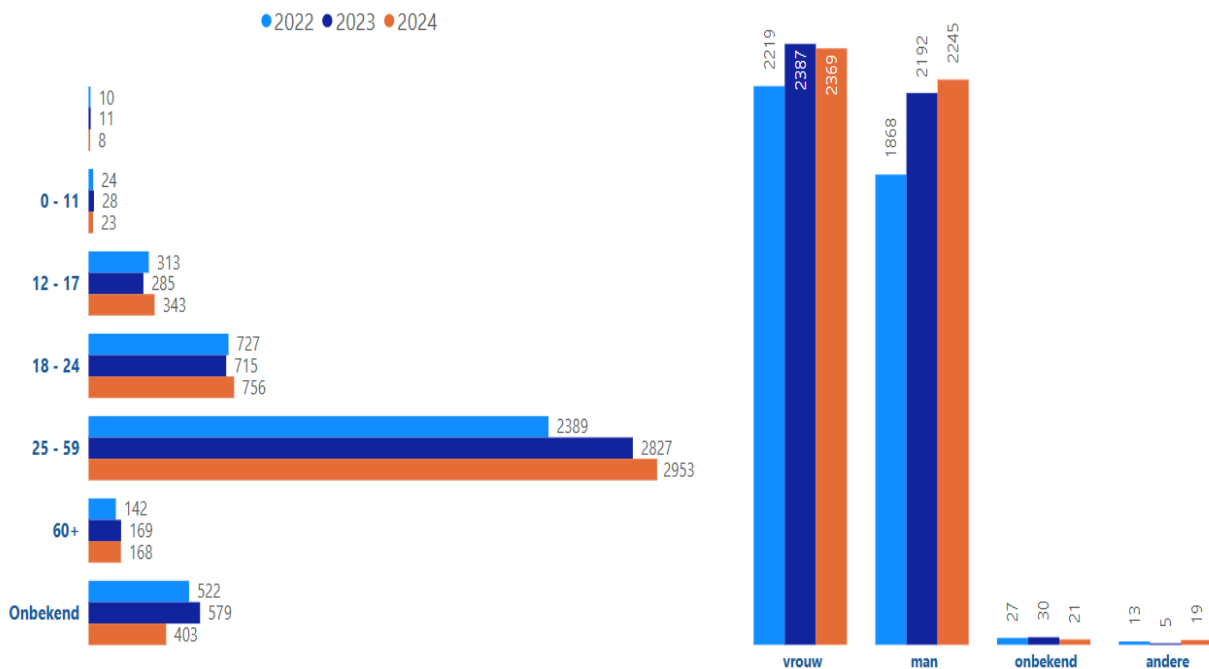
Hierna geeft de spreker enkele cijfers m.b.t. de werking van het CAW Brussel voor het werkingsjaar 2024.

Bron: CAW Brussel – Aantal cliënten verdeeld over de verschillende opdrachten in 2024

- Het CAW hielp 5.484 cliënten binnen de reguliere opdrachten;
- 707 contacten verliepen via Stop it Now!, de hulplijn voor mensen die zich zorgen maken over hun seksuele gevoelens of gedrag t.a.v. minderjarigen en hun omgeving. Het gaat om een initiatief van het Universitair Forensisch Centrum Antwerpen en CAW Brussel;
- I.T.E.R., het samenwerkingsverband met CGG Ahasverus, Alba vzw en vzw Zonneliëd, volgde 282 cliënten op. I.T.E.R. is een ambulante centrum voor preventie, begeleiding en behandeling van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dankzij de tijdelijke middelen voor hulp aan seksuele delinquenten in de gevangenissen konden 11 begeleidingen plaatsvinden;
- Er waren 1.834 deelnemers aan activiteiten van het dagcentrum HOB0 en 107 begeleidingen van daklozen naar werk, waarvan 12 rechtstreeks een link hadden met CAW Brussel;
- Samen met de collega's van de straathoekwerkorganisatie Diogenes werden 366 cliënten bereikt, waarvan er 49 verder door het CAW Brussel zijn geholpen;
- Er liepen 5 trajecten van Housing First in samenwerking met Antonin Artaud, een bicommunautaire dienst voor geestelijke gezondheidszorg;
- Sonja Erteejee volgde 190 dossiers op;
- Het Crisismeldpunt opende 462 dossiers waarvan 178 zijn uitgemond in opgestarte hulp.

Wat de leeftijd en het geslacht van de cliënten betreft, is de man/vrouw-verdeling ongeveer gelijk. De meeste cliënten zijn tussen de 25 en 59 jaar oud, maar er zijn ook zeer jonge kinderen die door het CAW werden begeleid.

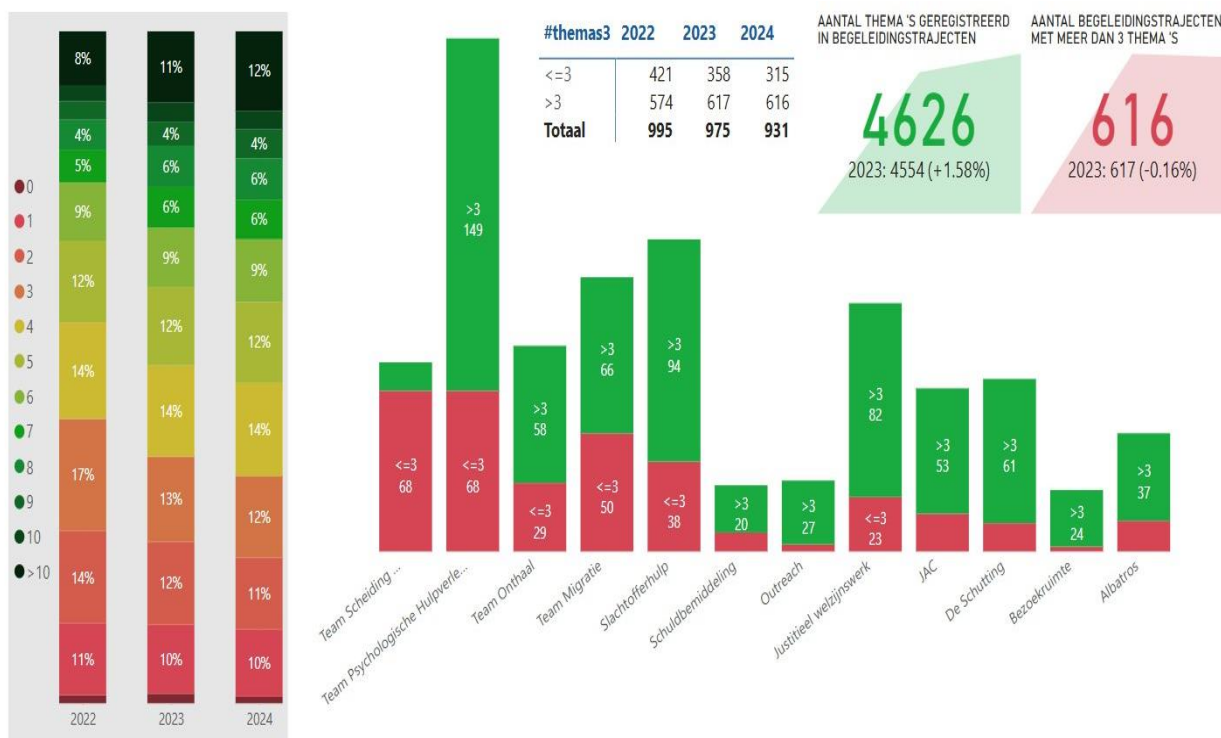

Grafiek: Indeling cliënten CAW Brussel volgens leeftijd en geslacht 2022-2024

thema	#WFI	thema in %trajecten	tov thema vorig jaar
Psychisch welbevinden	1544	29,29%	4%
Administratieve ondersteuning	1527	28,97%	4%
Inkomsten- uitkeringen of sociale voordelen	1045	19,83%	2%
Stress en draagkracht	1033	19,60%	11%
Juridische vragen	1031	19,56%	6%
Duurzame huisvesting	866	16,43%	22%
Verwerven-behouden verblijfsstatuut	662	12,56%	-15%
Ouder-kindrelatie	643	12,20%	14%
Uitgaven en schulden	530	10,06%	11%
Gezinshereniging	447	8,48%	1%
Scheiding	445	8,44%	34%
Tijdelijke opvang	416	7,89%	-7%
Tewerkstelling	396	7,51%	15%
Partnerrelatie	383	7,27%	8%
Gezins- - familiale relatie	373	7,08%	6%
Lichamelijke gezondheid	348	6,60%	18%
Budget	320	6,07%	19%
Onderwijs	288	5,46%	6%
Voorbereiding - ondersteuning -gerechtelijke- procedures	271	5,14%	6%
Sociaal netwerk	264	5,01%	-10%
Partnergeweld	220	4,17%	7%
Totaal	5271	100,00%	0%

Grafiek: Aantal registraties van thema's in trajecten van 2024

Bij de thema's die werden geregistreerd in 2024 behoorden respectievelijk 'psychisch welbevinden', 'administratieve ondersteuning' en 'inkomsten,uitkeringen of sociale voordelen' tot de top drie. De thema's op plaatsen twee en drie komen in Brussel meer voor dan in de rest van Vlaanderen. Dit is vooral doordat een aantal ocmw's in Brussel niet goed functioneren, verduidelijkt de spreker. Vaak moeten maatschappelijk werkers binnen het CAW het werk van het ocmw opnieuw uitvoeren.

Grafiek: Aantal thema's in begeleidingstrajecten (aangeduid in onthaal- of begeleidingsfase)

In de verschillende teams binnen het CAW Brussel hebben de cliënten vaak meer dan drie levensproblemen. Het betreft dus zeer complexe dossiers.

Grafiek: Type verwijzers en meest geregistreerde externe organisaties die doorverwijzen naar het CAW

Er worden nog enkele bijkomende relevante cijfers gegeven:

- In 2024 heeft CAW Brussel, dankzij de ondersteuning van de VGC, 629 consulten gerealiseerd;
- Het JAC heeft, o.a. met de bakfiets *on tour*, 3.615 jongeren in scholen en andere Brusselse organisaties bereikt met vormingen en andere laagdrempelige activiteiten. Daarbij kwamen nog 204 intermediairs;
- BIZ (Budget In Zicht) Brussel bereikte dan weer 493 personen via preventieacties, zoals de succesvolle Wakosta?!-beurs gericht naar jongeren, gastlessen en interne vormingen en sensibiliseringsacties;
- BIZ Brussel verenigt de Brusselse ocmw's, het CAW en de verenigingen waar armen het woord nemen en ontwikkelt o.a. initiatieven ter preventie van (herval in) budget- en schuldenproblemen.

Tot slot, wenst de algemeen directeur nog even uitweiden over de specifieke uitdagingen voor Brussel.

- De vertaling van het Vlaamse beleid naar een Brusselse context is niet evident. Voorbeelden zijn: wonen, veilige huizen, samenwerkingsprotocol slachtofferzorg, geïntegreerd breed onthaal (GBO)...;

- Het CAW Brussel heeft als Nederlandstalige organisatie geen toegang tot lokale besturen, huisvestingsmaatschappijen... De collega's in Vlaamse steden en gemeenten hebben vaak overleg en werken samen rond bv. wonen;
- Er is een grote versnippering in het beleid en de werking (tussen de gemeenten, ocmw's, de Gemeenschappen...);
- Er zijn meer complexe dossiers: multiproblematiek, meerdere talen (bv. in de bezoekersruimte spreekt het kind Nederlands, de ouders niet). Het gevolg is dat het CAW Brussel steeds op zoek moet naar tolken, wat vorig jaar 60.000 euro heeft gekost. Het doelpubliek is Nederlandstalig, maar bij iemand die bv. verkracht geweest is, is het aangewezen dat die haar/zijn verhaal kan doen in haar/zijn taal;
- De organisaties of diensten op de nullijn zijn in volle crisis (onderwijs, kinderopvang...). Kinderdagverblijven die sluiten, leerkrachten die uitvallen... zijn een realiteit; daarnaast is de tweedelijns volledig verzadigd. Het CAW Brussel zit als eerstelijnsdienst daartussen gewrongen. Het krijgt bijna niemand meer doorverwezen;
- De ocmw's kunnen niet meer volgen. De spreker houdt haar hart vast wanneer er meer dan 40.000 werklozen in Brussel zullen bijkomen in 2026 en gaan aankloppen bij het ocmw. Daarnaast geeft het ocmw niet altijd de juiste informatie. Zo kwam iemand in schuldbemiddeling omwille van medische schulden, die niet nodig waren, mocht het ocmw correct hebben geïnformeerd en deze kosten zou hebben gedekt;
- Er is zeer beperkt tot geen Nederlandstalig aanbod aanwezig in de ocmw's, lokale besturen, maar ook in de door de GGC erkende organisaties. Het CAW steekt veel tijd in vertalen;
- Er is een ontoereikend aanbod van openbare diensten;
- Er is momenteel nog steeds geen Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Dit zorgt voor onzekerheid over het convenant dat het CAW heeft afgesloten met de VGC. Het CAW Brussel telt als enige CAW nog 15 VTE's in een ge-co-statuuut en ontvangt geen reguliere financiering.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA) vermoedt dat het voor het CAW Brussel niet echt uitmaakt op welke manier ze de middelen voor die 15 VTE zou krijgen. **De algemeen directeur** legt uit dat het vooral het onderscheid betreft dat gemaakt werd met de Vlaamse CAW's. De 15 VTE's doen zeker nuttig werk in zeer uiteenlopende functies. Maar als morgen de financiering wegvalt, dan levert dat moeilijkheden op voor het CAW als werkgever. **De heer Herwig Teugels** voegt hieraan toe dat een werknemer met een ge-co-statuuut weliswaar goedkoper is dan een andere werknemer.

Er werd ook gevraagd of het CAW Brussel is opgenomen in een van de zones (*bassins*) van het Brussels Geïntegreerd Welzijns- en Gezondheidsplan. Dit is niet het geval, legt **mevrouw Annalisa Gadaleta** uit. Deelname aan talrijke netwerken lost het probleem niet op. Soms creëert dit nog extra werk, doordat je als organisatie aanwezig moet zijn op alle overlegmomenten van de verschillende netwerken (Crisismeldpunt, Huizen van het Kind, Geestelijke Gezondheid...). De hoofdpdracht van het CAW blijft hulpverlening bieden. Wel is het zo dat het CAW Brussel bv. via HOBOS is opgenomen in het Masterplan van Bruss'help. Het werkgebied van het CAW Brussel strekt zich uit over het volledig Brussels Hoofdstedelijk Gewest en is niet georganiseerd volgens een zone. Cliënten weten het CAW te bereiken. Dit kan ook telefonisch, per e-mail, enz... Vooral voor jongeren maakt het niet uit om een fysieke plaats dichtbij te hebben. **De heer Herwig Teugels** licht toe dat het voornamelijk de VGC en het Huis voor Gezondheid zijn die betrokken zijn bij het Brussels Geïntegreerd Welzijns- en Gezondheidsplan en dit opvolgen namens de Nederlandstalige welzijns- en gezondheidssector.

Mevrouw Annalisa Gadaleta doet nog een warme oproep naar de Vlaamse beleidsmakers om met het oog op meer efficiëntie niet langer 25 rapporten te moeten indienen. Er bestaat geen uniformiteit tussen die rapporten. Voor de ene opdracht wordt gevraagd om de gesprekken te noteren, voor een andere opdracht moet de spreker de dossiers noteren... Dankzij een beetje efficiëntie zou het CAW Brussel zich meer op haar kerntaken kunnen focussen. Ook de registratiesystemen zijn zeer uiteenlopend.

Mevrouw Christa Matthys, stafmedewerker Armoede van het Brussels Platform Armoede, geeft hierna een uiteenzetting over verenigingen waar armen het woord nemen.

Het Brussels Platform Armoede (BPA) bestaat uit vier stafmedewerkers, waarvan een ervaringsdeskundige. Slechts een van hen is voltijds aan het werk. De voorzitter is de heer Bart Van De Ven, die de delegatie later zal ontmoeten.

Het BPA is een netwerkorganisatie van de acht door de Vlaamse Gemeenschap erkende Brusselse verenigingen waar armen het woord nemen. De spreker benadrukt dat het BPA geen koepelorganisatie is en bijgevolg deze verenigingen niet aanstuurt. Zij zijn op het terrein aanwezig en zijn de experts die werken rond verschillende thema's en doelgroepen. Het BPA wordt inhoudelijk en thematisch aangestuurd door de verenigingen, niet omgekeerd. De verenigingen vormen tevens de raad van bestuur van het BPA.

Vier van deze verenigingen, nl. Het Huizeke, De Buurtwinkel, Bonnevie en De Schakel zijn tevens wijkwerkingen. Het Huizeke bevindt zich in de Marollen, De Schakel in de Brabantwijk achter het Noordstation, Bonnevie in het centrum van Sint-Jans-Molenbeek en De Buurtwinkel in de Anneessenswijk. Sommige verenigingen zijn eerder op specifieke thema's gericht. ARA vzw, Bij Ons/Chez Nous en DoucheFLUX vzw zijn vooral gericht op dak- en thuisloosheid, De Buurtwinkel en Bonnevie werken op huisvesting, en De Schakel werkt heel hard rond vrijetijd en digitalisering. Het Huizeke heeft ook een schoolpoortwerking in het Nederlandstalig onderwijs. Dat maakt dat het BPA die thema's ook opvolgt. Als het beleidswerk binnen de verenigingen zou veranderen, dan verandert het inhoudelijk werk van het BPA.

Enerzijds, ondersteunt het BPA de Brusselse verenigingen waar armen het woord nemen, en anderzijds, heeft het een dialoogfunctie tussen deze verenigingen, de beleidsmakers en het brede publieke debat. De verenigingen worden ondersteund om te voldoen aan de zes criteria waar zij volgens het Vlaams Armoededecreet toe verplicht zijn.

Het BPA is ontstaan op vraag van de Brusselse verenigingen, omwille van de specifieke Brusselse context en werking op het terrein. Bij de start werd de netwerkorganisatie gefinancierd vanuit het Vlaams Netwerk tegen Armoede, maar de verenigingen hebben zelf bijkomende middelen bij elkaar gelegd om meer VTE op Brussel te kunnen inzetten. Ondertussen is het BPA uitgegroeid tot een aparte vzw.

De ondersteuningsopdrachten van het Netwerk tegen Armoede en het BPA zijn gelijklopend. Er wordt uiteraard goed samengewerkt, maar soms kunnen de standpunten op beleidsvlak anders zijn.

Het is essentieel dat de ervaringsdeskundigheid in armoede en sociale uitsluiting die aanwezig is in het bestuur van het BPA ook gereflecteerd wordt in de werking. Het zou volgens de spreker vrij hypocriet zijn als dat van de verenigingen wordt verwacht en de netwerkorganisatie dit zelf niet doet. Naast het bestuur is er een breed BPA dat toegankelijk is voor alle medewerkers van

de verenigingen en in principe ook voor vrijwilligers. Het is wel zo dat deze laatste minder vaak komen, maar in het kader van een nieuw meerjarenplan wordt gebrainstormd over hoe de organisatie dit kan laten heropflakkeren.

De ondersteuning van de verenigingen gebeurt op verschillende manieren. Dat kan zijn door vorming en intervisies, en nog door contact te leggen met beleidsmakers. Er hebben reeds veel individuele gesprekken plaatsgevonden met beleidsmakers en er werden tevens twee politieke debatten georganiseerd, een Nederlandstalig en een Franstalig.

In de loop der jaren is het contact met de bezoekers van de acht verenigingen nauwer geworden. Vroeger werd steeds via de personeelsleden gewerkt, die dan hun groep van ervaringsdeskundigen aansprak. Tegenwoordig is er meer rechtstreeks contact en werd een nieuw project in het leven geroepen: de woordvoerderscommunity “de versterkers”. Dat is een project dat nog niet werd goedgekeurd door de GGC, bij gebrek aan een Brusselse Hoofdstedelijke Regering. In dit project krijgen de mensen uit de politieke werkgroepen van de verschillende verenigingen een vorming rond woordvoerschap in de pers en media. Deze vorming gebeurt samen met de collega’s van het Vlaamse Netwerk tegen Armoede. Het is veel krachtiger wanneer een ervaringsdeskundige zelf in de media het woord neemt, dan wanneer de stafmedewerker dit doet.

Naast de middelen die het BPA van de GGC ontvangt, is er ook financiering van de Vlaamse Gemeenschap, weliswaar niet rechtstreeks doch gericht aan de verenigingen via het Netwerk tegen Armoede. Ook is er financiering verbonden aan het convenant dat is afgesloten met de VGC.

De dialoog met de experts in de verenigingen, dat kunnen zowel bezoekers als vrijwilligers in de verenigingen zijn, bestuursleden en ervaringsdeskundigen. Het is een oefening die voortdurend evolueert en waaraan de organisatie zich moet aanpassen.

Vervolgens legt de spreker het idee van de buitenkant en de binnenkant van armoede uit. Dit is een theoretisch kader dat door het Netwerk tegen Armoede is ontwikkeld en door het BPA wordt gevolgd. Er wordt enerzijds gefocust op de maatschappelijke en structurele aspecten van armoede, en anderzijds geprobeerd om verder te gaan dan puur de buitenkant van armoede.

De buitenkant van armoede omvat de materiële en zichtbare aspecten, zoals een gebrek aan geld, een slechte woning, beperkte toegang tot werk of onderwijs, een slechte gezondheid. De binnenkant van armoede omvat de emotionele en psychologische gevolgen, waaronder schaamte, eenzaamheid, gebrek aan zelfvertrouwen, angst, en een gevoel van falen en uitsluiting.

De buitenkant van armoede kent een grote verwevenheid. Als je bv. slecht gehuisvest bent, heeft dit een effect op jouw gezondheid en ben je vaak ziek. Hierdoor ben je vaker afwezig van school. Jouw onderwijs kan dan weer een invloed hebben op je werk. Daarom vindt het BPA dat er over beleidsdomeinen heen gekeken wordt en wordt samengewerkt, ook tussen de verschillende beleidsniveaus, besluit **mevrouw Christa Matthys**.

Vervolgens brengt de delegatie een bezoek aan De Buurtwinkel. **De heer Bart Van De Ven**, coördinator, legt uit dat de organisatie een Vlaamse erkenning heeft als vereniging waar armen het woord nemen. Het doel is een dialoog te creëren tussen mensen die in preciaire

omstandigheden leven en de maatschappij, de politiek. Het beleidswerk en de participatie worden voorafgegaan door heel wat etappes.

Mensen kunnen in De Buurtwinkel terecht als zij een hulpvraag hebben. Er is een onthaal en een sociale dienst. Er wordt nauw samengewerkt met partners, organisaties die gespecialiseerd zijn in huisvesting, schuldbemiddeling, werk, het ocmw... De Buurtwinkel werkt mee aan de coördinatie van de eerstelijnswerking in de buurt. In dit kader werd een lokale sociale gids uitgebracht, met het welzijns- en gezondheidsaanbod in de wijk.

Daarnaast is er ook een klusjesdienst en een uitleendienst, waar mensen uit de buurt gratis materiaal kunnen uitlenen. Er is tevens een activiteitsaanbod. Zo is er een wandelgroep, wordt een moestuin onderhouden, worden uitstappen georganiseerd. Hiervoor kan de vereniging beroep doen op het engagement van een uitgebreide vrijwilligerswerking. Binnen De Buurtwinkel is iemand in dienst die deze vrijwilligers coacht. Met hen wordt individueel een traject doorlopen om hen aansluiting te laten krijgen met de samenleving vanuit hun engagement als vrijwilliger.

Een volgende etappe in de participatie is de link tussen het beleid en de samenleving. Dat kan zich manifesteren op verschillende manieren. Zo zijn er bv. de jaarlijkse politieke cafés waarbij mensen uit de buurt worden samengebracht om in dialoog te gaan met beleidsmakers.

Als inleiding om te kunnen antwoorden op de vraag hoe het is om te werken binnen de Brusselse context, toont de coördinator een deel van een kortfilm "*Jeu de loi. Wonen: een spel of een recht*". Het betreft een getuigenis over huisvesting in Brussel. Deze getuigenis illustreert het web waar mensen in armoede zich in bevinden. Verschillende levensdomeinen werken op elkaar in. Vaak vormt huisvesting het basisprobleem. Dat blijkt als De Buurtwinkel polst bij zijn hulpvragend publiek naar de huisvestingssituatie. Met de actie- en discussiegroep 'Change Anneessens' wordt jaarlijks een enquête georganiseerd om te bevragen rond welk thema men wil werken. Dit is al enkele jaren 'huisvesting'. Meer dan 60 % van de Brusselse bevolking is huurder. Het gemiddeld inkomen ligt lager dan in de rest van het land en de huurprijzen zijn zeer hoog.

Een ander thema dat typisch Brussels is en waar de organisatie mee geconfronteerd wordt, is 'dak- en thuisloosheid'. Als lid van Brussels Platform Armoede (BPA) maakt de heer Bart Van De Ven deel uit van het beheerscomité van Bruss'help. Daar probeert hij zijn ervaring van de sociale dienst te delen en het Masterplan Dak- en Thuisloosheid mee vorm te geven.

Verder vormt 'geestelijke gezondheid' en 'eenzaamheid' een specifieke uitdaging voor Brussel. De gastspreker legt uit dat De Buurtwinkel een zeer divers publiek heeft. Bij het onthaal betreft het voornamelijk mannen, terwijl bij de activiteiten het meer vrouwen zijn die deelnemen. Er is wel een constante, en dat is dat het meestal alleenstaanden betreft. Mensen komen naar De Buurtwinkel om deel uit te maken van iets groter en om andere mensen te ontmoeten. Dat werkt goed op hun welbevinden. Zijn het mensen van verschillende leeftijdscategorieën of meestal ouderen, wil **de heer Hans Vanhoof (N-VA)** graag weten. Het zijn mensen die gemiddeld tussen 40 en 70 jaar oud zijn, antwoordt **de coördinator**. Er komen ook jongere mensen binnen, bv. als zij hulp nodig hebben in hun zoektocht naar kinderopvang of onderwijs.

Daarnaast is er volgens de gastspreker nog een onderscheid tussen armoede en miserie. Er zijn in Brussel tal van mensen die in échte miserie leven, in extreme precariteit. Deze mensen hebben geen enkele vorm van inkomen, verwaarlozen hun hygiëne en kampen vaak met

psychische problemen. Ook deze mensen probeert de vereniging op te vangen. Dat is niet steeds evident. Er zijn andere organisaties die hierin gespecialiseerd zijn, maar het zijn wel mensen waarmee de vereniging geconfronteerd wordt. Indien mogelijk wordt doorverwezen naar de huisarts of het ocmw.

De heer Karl Vanlouwe (N-VA) gaat ervan uit dat het de bedoeling is om mensen uit de armoede te begeleiden. Voor het publiek waarbij het mogelijk is om hen toe te leiden naar werk, wordt er samengewerkt met bv. Actiris, VDAB of sectorfederaties? **De gastspreker** legt uit dat er inderdaad ook kan doorverwezen worden naar deze organisaties. Zo werden De Buurtwinkel al betrokken bij inschakelingscontracten, om jongeren die moeilijk hun weg vinden naar de arbeidsmarkt te helpen. Een medewerker van de klusjesdienst is begonnen met een ge-co-statuuut. Het toeleiden naar werk gebeurt eerder druppelsgewijs. De vereniging telt ook slechts vier personeelsleden.

Mevrouw Celia Groothedde (Groen) heeft begrepen dat ook ex-gedetineerden tot het publiek van De Buurtwinkel behoren. Zijn dit mensen die vaker na hun vrijlating in de armoede belanden. Kunnen de beleidsmakers hier iets aan doen? Het is volgens **de heer Bart Van De Ven** belangrijk dat er reeds een netwerk wordt gevormd tijdens de laatste periode dat deze mensen in de gevangenis verblijven. Vanuit de gevangenis komt soms ook de vraag van een reclasseringsambtenaar om een gedetineerde een stageplaats te geven. Het gebeurt dat zij bv. in het onthaal meedraaien.

Hoe is het gesteld met het mentaal welzijn van de eigen medewerkers, vraagt **de heer M'Hamed Kasmi (Team Fouad Ahidar)**. **De coördinator**, die tevens personeelsverantwoordelijke is, probeert een werkomgeving te creëren waar de medewerkers zich in thuis voelen. Er wordt dus zeker op gelet om niet te veel druk op te leggen. De medewerkers zijn ook opgeleid in het omgaan met hun specifiek publiek.

Tot slot, wil de gastspreker het hebben over beleidsmatig werken in Brussel. De snelheid van het werk op het terrein en de snelheid waarmee beleidsprocessen lopen, zijn niet steeds op elkaar afgestemd. Er bestaat tevens te veel versnippering. Zo ook op het domein 'huisvesting'. Er zijn veel actoren die moeten worden aangesproken. Om zijn stem als kleine vereniging te laten horen bij de beleidsmakers, kan De Buurtwinkel gelukkig beroep doen op een grotere speler waarin dan meerdere verenigingen zijn opgenomen. Op zich zijn de Stad Brussel, het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en de Vlaamse Gemeenschapscommissie niet veraf. Misschien moet de vereniging die nabijheid wat meer benutten, oppert de spreker.

De manier waarop de stad zich ontwikkelt, heeft tevens een impact op de werking van de vereniging. Momenteel worden sociale woningen gebouwd en metrowerken uitgevoerd in de buurt. Aangezien het treinstation Brussel-Zuid nabij is, speelt ook het thema 'veiligheid' bij de buurtbewoners. Hoe leeft alles wat gebeurt rond het Zuidpaleis, wil **mevrouw Celia Groothedde (Groen)** graag weten. De buurt kent een relatief grote concentratie van hulpverlening, maar als beleidsmaker is het soms moeilijk om iedereen tevreden te stellen (hulpbehoevenden enerzijds, en buurtbewoners anderzijds bv.). Het Zuidpaleis gaat grotendeels worden afgebroken. De verenigingen die daar gehuisvest waren en de handelaars leiden daaronder. Er is dus wel wat kritiek te horen op het terrein, zegt de coördinator.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA) komt even terug op de échte miserie van sommige mensen. Is dit gelieerd aan de toename van drugs- en verslavingsproblemen. Of staat dit er nog eerder los van? Dealers kiezen er vaak de meest kwetsbaren uit om hen verslaafd te maken. Het is een

bezorgdheid van het raadslid dat er weinig georganiseerd aanbod is voor de opvang van deze mensen in Brussel. Volgens **de gastspreker** heeft vooral de coronapandemie een bres geslagen tussen de maatschappij en haar meest kwetsbare bevolking. Verschillende Brusselse ocmw's hebben toen een *wake-up call* gehad. Toen zijn de lokale gezondheids- en welzijnscontracten in het leven geroepen en werd een beroep gedaan op laagdrempelige organisaties om de mensen, die zij niet meer zagen, op te vangen en naar hen toe te leiden. Dit is een proces dat nog gaande is.

3. Bezoek aan lokaal dienstencentrum Forum

De delegatie verplaatst zich naar het lokaal dienstencentrum (LDC) Forum, waar ze wordt ontvangen door de centrumverantwoordelijke, **mevrouw Renée Dekker**. Net zoals De Buurtwinkel fungeert het LDC als een ontmoetingsplaats voor de buurt. De voornaamste doelgroep van het centrum bestaat uit ouderen en mensen met een zorgbehoefte. Daarnaast zijn ook andere buurtbewoners welkom. De bezoekers komen om deel te nemen aan de activiteiten die worden georganiseerd, om informatie of hulp te verkrijgen bij het Infopunt (bv. om een onduidelijke brief uit te leggen), om een warme maaltijd te nuttigen, maar vooral om andere buurtbewoners te ontmoeten. Het LDC heeft een belangrijke functie door bij te dragen aan de strijd tegen de eenzaamheid.

Voorbeelden van activiteiten zijn: samen koken, een culturele uitstap doen, sportactiviteiten... Het LDC probeert zo laagdrempelig mogelijk te werken. Dit vertaalt zich in het feit dat de activiteiten bijna allemaal gratis worden aangeboden. Voor deelname aan een sportactiviteit wordt bv. 1 euro gevraagd zodat er budget is om tevens materiaal aan te kopen. De maaltijden zijn bovendien betalend, doch voor sommigen is er een sociaal tarief. Verder bereikt het LDC een gemengd publiek. Zowel Franstaligen als Nederlandstaligen, mensen met een migratieachtergrond, nieuwkomers... Het team is tweetalig en kan op die manier oefenkansen Nederlands aanbieden.

Vervolgens legt de centrumverantwoordelijke uit dat er boven het LDC een gemeenschappelijk en intergenerationeel woonproject lopende is, met name Casa Viva. Er zijn twaalf woningen die worden beheerd door het sociaal verhuurkantoor Baita. Er wonen zes alleenstaande ouderen en zes gezinnen. Het LDC doet de sociale begeleiding. Zo worden er maandelijks bewonersvergaderingen en doorheen het jaar samen activiteiten georganiseerd. Het project is zo opgevat dat de bewoners later in de Anneessenswijk kunnen blijven wonen als ze ouder worden. Enkel iemand die een link heeft met de wijk komt in aanmerking voor een woning binnen het woonproject.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA) vraagt of het intergenerationeel element van het project inhoudt dat de gezinnen de ouderen wat helpen en aanzetten tot sociaal contact. Iedereen is immers een beetje anders. Het is misschien niet iedereen gegeven om te participeren aan het collectief luik van het woonproject? Een bewoner kan soms nood hebben om zich even terug te trekken. Hoe beheer je dat?

Mevrouw Renée Dekker verduidelijkt dat voorafgaand aan het woonproject de bewoners elkaar gedurende twee jaar hebben ontmoet om uit te wisselen wat het voor hen betekent om binnen dergelijk project samen te wonen. Zo werd bv. afgesproken welke ruimten men zou delen, en welke niet. De afspraken en waarden werden vastgesteld in een charter. Voor nieuwe bewoners, die later aansluiten, is het enigszins anders, omdat ze dit voortraject hebben gemist. Als ze zich inschrijven via het LDC wordt hen uitgelegd dat ze achter het project moeten staan.

Het is de bedoeling dat de bewoners participeren en bv. deelnemen aan de bewonersvergaderingen en een buur af en toe helpen, maar de woningen zijn autonoom. Zo hoeven de bewoners geen keuken of sanitair te delen. Er is voldoende ruimte voor een eigen plek en een privéleven.

Een van de bewoners van Casa Viva trok zes maanden geleden in. Hij getuigt dat hij het aantrekkelijk vond om in een gebouw te wonen waarin mensen met een verschillende achtergrond verblijven. Ook het aspect van burenhulp sprak hem heel erg aan. Als alleenstaande van 50 jaar maakte hij zich zorgen over op wie hij eventueel kon rekenen in geval er met hem iets zou gebeuren. Hij vindt het fijn om zelf hulp te bieden, bv. de boodschappen naar boven brengen en samen koken. Hij meent dat er meer van dergelijke projecten in de stad zouden mogen zijn om de verbinding tussen generaties en inwoners te bevorderen.

De centrumverantwoordelijke vult aan dat er een interessante wisselwerking bestaat tussen de bewoners. Het zijn niet enkel de gezinnen en jongere mensen die de ouderen helpen, maar anderzijds kunnen zij ook beroep doen op de ouderen.

Wat nog een belangrijke taak is van een LDC is dat, wanneer de zorgbehoefte van iemand verzwakt, men samen op zoek gaat naar bv. een passende dienst die aan huis kan komen, zodat die persoon zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Er wordt dus ook met individuen gewerkt en niet enkel voor een groep van mensen. In Vlaanderen is het zo dat de lokale dienstencentra bijna altijd gelinkt zijn aan een ocmw. Daardoor zijn ouderen voor hen makkelijker bereikbaar. Dat is in Brussel niet het geval. Dat maakt dat het LDC verplicht is om af en toe buiten zijn muren te treden. Het gebeurt dat het centrum met de thermos koffie naar buiten gaat en ergens op een plein passanten - jong en oud - aanspreekt en informeert over de werking van Forum. Dat werpt zijn vruchten af. Daarnaast hebben ze in Vlaanderen vaker een groter team. In LDC Forum zijn twee mensen voltijds in dienst en zijn er twee mensen voor inschakeling ter beschikking.

Hebben de voorzieningen in Vlaanderen dan bijkomende financiering via de gemeenten, wil **de heer Gilles Verstraeten (N-VA)** weten. **De heer Herwig Teugels** antwoordt dat in sommige grootsteden, zoals Gent en Antwerpen, het een bewuste keuze is om vijf of zes personen in dienst te hebben in hun LDC.

De heer Thibaud Dezyn geeft nog mee dat ieder centrum zijn eigen dynamiek heeft, afhankelijk van de wijk waarin het zich bevindt. De spreker merkt dat ook in de andere centra de bezoekers wel kennis hebben van de wijkbewoners en aangeven wie er nog kan bereikt worden. Binnen de wijk zijn er partners die in het kader van burenhulp met de centra samenwerken.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA) ziet bij vele Brusselse LDC dat het publiek grotendeels Franstalig is. Onderneemt het LDC Forum iets om de bezoekers in contact te brengen met het Nederlands?

Mevrouw Renée Dekker verklaart dat er vaak vraaggestuurd wordt gewerkt. Elk jaar vindt een bezoekersoverleg plaats, waar wordt bevraagd welke activiteiten in het programma moeten worden opgenomen. Het is zo dat er meermaals vraag is naar activiteiten om Nederlands te leren. Er zijn reeds conversatietafels georganiseerd in samenwerking met het Huis van het Nederlands, of bezoeken gebracht aan Muntpunt. Het helpt om met de mensen op stap te gaan om hun netwerk zo groot mogelijk te maken. Zo werd recent een bezoek gebracht aan La

Maison du Net, een organisatie in de buurt die specifiek werkt rond de digitale kloof. Verder worden er Nederlandstalige activiteiten ingepland, maar de centrumverantwoordelijke merkt wel dat niet altijd iedereen komt opdagen.

De heer M'Hamed Kasmi (Team Fouad Ahidar) meent dat je niet bij alle dienstverleners of overheidsinstellingen in Brussel, bv. het ocmw, in het Nederlands kan geholpen worden. Hij stelt zich dan ook vragen bij hoe je inwoners kan motiveren om Nederlands aan te leren. Misschien verklaart dat mede waarom mensen afhaken. **Mevrouw Renée Dekker** antwoordt dat het LDC belang hecht aan het feit dat het team tweetalig is. Gelet op het aantal inschrijvingen in het Nederlandstalig onderwijs vermoedt de spreker dat dit in de toekomst kan omslaan.

De heer Herwig Teugels voegt hieraan toe dat het in Brussel niet evident is om Nederlandstalig personeel voor (zorg)instellingen te vinden.

De verslaggever,
De heer Gilles VERSTRAETEN

De voorzitter,
Mevrouw Martine RAETS